

PERŽVALGA.

— Kaip pranesza 3 num. „Varpo“, Lietuvoje susitvėrė ketvirta tautiszka draugystė po vardu „Daukanto Manta“. Mieris draugystės yra szelpti lietuviszką raszliavą, pakelti mokslą ir dailą lietuvių tautos. — Lietuvoje, kur ant kiekvieno žingsnio yra lietuviai persekiojami, yra net keturios draugystės su mieriais vien tautiszkais, o Amerikoje, kur visatina laisvė, tokių draugyszių nėra apart Tėvynės Mylėtojų Dr.

— Pittsburg, Pa. 1 Balandžio susitvėrė kuopa „Tėvynės Mylėtojų Dr.“ prie kurios pri siraszė 16 draugų.

— P. Baczkaucko „tikra garbės sanarystė“ Susivienyji me jau isznyko. Susivienyji-mui maszinos neatsiimant o tuliems keliant protestus priesz tą garbę, p. B. tają atmetė ir masziną pasilaikė sau.

— Mes buvom praneszė, kad p. Baczkauckas su rokunda saužynės stos priesz tribunolą Pottsvilėje, bet dabar atszaukiame tai, nes tas viskas bus Sunbury'je.

— Chicagoje kun. Krawczunui ant kerszto isztikrujų susitvėrė antra lietuviszka parapija. — Krawczunui atsikerszys, bet ir kieszieniai isztusztės. Plymothe lenkai teip kerszindami neteko savo namukų, kokius turėjo.

— Visiems geriems tautieciams lietuviams „Vienybės“ redakcija linki linksmų szvenzių Velykų.

Aukos parodai

Isz Indianapolis, Ind.

J. Kerdulis	-50
A. Szeibutas	-50
J. Samoszka	-50
Ed. Mijear	-50
T. Lukoszis	-25
Vincenta Lukosziena	-25
J. Grazinskis	-50
Juozas Zameckis	-25

Jonas Zameckis	-10
J. Gaizauckas	-25
Isz Thorp, Wis.	
J. Laibinis	-50
J. Kurtinaitis	-25
Juoz. Kurtinaitis	-25
P. Zavadzkis	-13
M. Szneideris	-25
Ign. Dauksza	-25
L. F. Hasberg (vokietis)	-25
W. E. Poppe	-25
N. P. Hansen (szvedas)	-25
Sam Christenson (norvegas)	-25
Jos Klauda (czekas)	-20

Isz Bridgeton, N. J.

Teo. Budzis	-25
J. Knipas	-25
J. Gumiliauckas	-13
Pr. Kantautas	-13
Pr. Murza	-13
Bon. Aleksandraviczia	-5
Ign. Rekasza	-5
J. Rugienis	-25
J. Gediminas	-10
J. Brazas	-13

Isz Hastings, Pa.

Frank Varga	-50
A. Goldman (zydas)	-10
J. Juodiszius (Saulės skait.)	-15
S. Irkmonas	-15
A. Romas	-15
J. Burdzilauckas	-10
A. Miliauckas	-15
J. Geceviczius	-5
A. Dubickas	-5
M. Pangonis	-15
V. Novikas	-5
P. Krutulis	-15
M. Szivokas	-15
K. Mileris	-10
V. Kavaliauckas	-15
J. Gudiszkis (Saul. skait.)	-15
J. Ranczalis	-25

Isz Gilberton, Pa.

Barbora Ragažinskienė	-50
J. Miliunas	-10
K. Astaszauckas	-10
A. Zabras	-10
J. Kuszinskas	-35
J. Tumosa	-10
A. Frankus	-10
R. Valiunas	-5
J. Gudzinaviczius	-10
M. Skuczas	-15
A. Pauža	-10
S. Zuris	-10
K. Tamosziunas	-10

M. Stanynas	-10
J. Alonis	-15
Agn. Nedzinskienė	-10
J. Lukoszeviczius	-15
Draugystė Broliczkos	
pagelbos(?)	5—
Jaunuomenės draugystės	
like nuo baliaus	1,50
J. Petruszkeviczius	
Elizabeth, N. J.	-25
Dr. Szv. Jurgio „ „	5—
P. Skripka New York.	-20
V. Valentukonis	
Wilkes-Barre, Pa.	-25
J. Stepanoviczius	
Plymouth, Pa.	-25

Buvo \$1306,59

Labu \$1331,85

J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

Isz Bridgeton, N. J.

Teod. Budzis	-25
J. Knipas	-25
J. Gumiliauckas	-12
Pr. Kantautas	-12
J. Brazas	-12
Pr. Murza	-12
Bon. Aleksandraviczia	-5
Ign. Rekasza	-5
J. Rugienis	-25
J. Gedeminas	-10
Ben. Vicziauskis	-25

Isz Hastings, Pa.

S. Stankeviczius	-10
J. Juodiszius (Saul. skait.)	-10
S. Irkmonas	-10
A. Romas	-10
J. Burdzilauckas	-10
A. Miliauckas	-10
M. Pangonis	-10
K. Mileris	-5
M. Szivokas	-10
V. Kavaliauckas	-10
J. Gudiszkis (Saul. skait.)	-10
J. Ranczalis	-10
P. Skripka, New York	-10
J. Kuczinskas,	
Gilberton, Pa.	-15
J. Alonis	-10
L. Kubilius	-25

Buvo \$132,27

Labu \$135,70

Redakcija.

Isz Lietuvos.

(Tąsa)

III.

RODZEVICZIUS IR APSZVIE-TIMAS.

Rodzeviczius atvaziavo isz Panevezio į Sziaulius netik litvomanijai naikinti, bet ir mokslui suturėti. Kaip ten, teip ir czia jis nesigaili įrankių, pradedant nuo apkalbėjimų, baigiant ant skundimų žandarams. Czionai priminsiu apie szituodu atsitikimu.

Per Muravjovines, t. y. 8 Lapkriczio 1898 metų tape iszlipinti atsiszankimai apie Muravjovą-koriką, Lietuviszkos Socialdemokratijos iszleisti. Po miestą tas didelį truckszmą padarė. Bet Rodzevicziui netiko, kad abelnai priesz maskolius buvo paraszta, kad iszlipinta nesiklausus valdzios, kurios reikia klausyti, nes ji Dievo įstatyta, kad pasiraszius L. S. D. Szito Rodzeviczius bijojosi kuo labiausiai. Taigi jis pats pasiskubino anksziaus už žandarus iszversti tą atsiszaukimą maskoliszikai ir nusiuntė „kur reikia“, kaip jis pats sakosi. Bet vis tai niekniekiai. Yra ir svarbus jo darbai.

Sziauliu gimnazijos mokininiai turi paslaptą knygną, kuriame esti visos cenzuruotos rusiszkos ir lenkiszkos knygos. Rinkimas gana geras. Reikia turėti tajį paslaptinį knygną dėlto, nės knygos gimnazijos knygyno menkos ir daug rasime jose melų. Nors ir cenzuros leistos knygos, bet jų gimnazistams nevale skaitytie ir dėlto reik slaptai tokias pasitiecti. Rodzevicziui kaipo tikram žandarui hepatiko toks knygnas, apie kurį dasizinojo nuo mokintinių, jo paties doriszikai supustyti. Jis pranesza gimnazijos inspektoriui, kad yra toks ir toks knygnas, tenai esancios užgintos socialiszko ir revoliucijoniszko turinio knygos. Tam maskoliui

net akys nuszvito išžiaugsmo, ot, sako, dabar pasigausiu. Rodzeviczius žadėjo atiduoti knygyną jam po dviejų dienų.

Išgauti knygyną jis užmanė tokiu būdu:

Nueina pas stud. universiteto L. ir sako jam ir jo pacziai teip: „Gimnazijai Tamstos esate apskūsti. Visi sako, bukturite mokintinių knygyną, kuriame yra lietuviszkos ir socializkos knygos. — Sako, — kad Tamsta davinėji knygas mokintiniams ir užraszai. Pas Tamstą gali buti krata, todėl duok man knygas, katalogus ir suraszus, o asz mokintiniams išduosiu.“ L. knygų nedavė, nės turi tik savo knygas, užgintų pas jį nėra, o ant galo gimnazija prie jo niekame nepriguli.

Rodzeviczius išėjo nieko nepeszęs.

Praėjo dvi dieni. Inspektorius laukia, laukia vis nesulaukia tų knygų, mato kad nieko nebus, reikalauja skundo ant raszto. Rodzeviczius išsisuko skundo neparaszęs, nes skūsti negalėjo, nebuvo ką ir už ką.

Inspektorius užpykęs pasakė L. kad praneszė apie knygyną kun. Rodzeviczius. Po miestą pasklido visokios kalbos. Rodzeviczius ir davatkos sako, buk L. viską prasi-manęs. Nėra ką daryti. L. reikalauja naminio sudo iš trijų ypatų. Rodzeviczius bijodamas ir jo, atsisakė. Ap-skundė vyskupui, bet kunigai visą ką parkreipė, teisybės negavo. Pagal manęs, liko tik viena vieta — sandaros sudžia (miravas sudžia), gaila tik, kad jis nenorėjo ten kreipties.

Klebonas per pietus klebonijoje užklausė jo apie szitą atsitikimą su L. Rodzeviczius apie tą dalyką klebonui paraszė laiszką, kurs kuomi geriausiai nurodo apie Rodzevicziaus darbus. Czion pridėdu jo visą laiszką išvertęs lietuviszkai iš lenkiszko.

„Guodotinam kn. Kan. Gustavui Tomkevicziui:

Kun. Kanauninke! Iš priezasties szios dienos sznekėjimo atsiminė man bajorų reikalavimai ant mirsztanczios Lenkijos seimų, kad visi diplomatiszki darbai užsieninių lenkų pasiuntinių butų aiszkus. Yra ypatos, yra aplinkybės, kurių niekam negaliu nurodyti, dar-gi ir kun. Kanauninkui. Todėl to dalyko išzaiszkinti negaliu. O p. L. ir žinoma draugijos dalis iš žingeidumo ar iš ypatiszkų reikalų butinai nori to aiszkumo. Nepri-dera jis—gi jiems nors ir todėl, kad patys manę apkaltino, yvairiai apkalbėdami.

Sako,—kad asz skundžiau: kuom—gi meldžiami išzaiszkintą, kad naktyje iš 24 ant 25 Rugsėjo apie pirmą valandą gimnazijos vyresnybė darė kratas po visų mokintinių gyvenimus? Kuom išzaiszkinti persergėjimus duotus mokintiniams? Ar ir tuomet buvo mano spąstai? Ką tik atkelia vęs nieko nežinojau ir negirdėjau apie L. (Asz pažymėjau pabraukdamas szituos žodžius) tas viskas darodo, kad turėjau tiesą rupinties ir jieszkoti jų priezasties — o jieszkojau iš patylyų, kad niekas nežinojo. Tuosę faktuosę tokias galima pastebėti priezastis, kodėl p. L. tapo persergėtas.

Jeigu bucziau skundęs p. L. tai tą bucziau turėjęs padaryti ant raszto — ir bucziau rodęs knygų vardus, kurias p. L. duodavo mokintiniams. Jeigu bucziau skundęs,—abejoju ar inspektorius ar kas norint kitas butų išdrisęs tą apsakinėti—tas darbas kvepėtu atstatymu (dimissija)! Asilai jei bent to nesupras. Ponas L. pats lakstė, kaip katinas su pusle, su savo paczia ką tik persergėti ir visiems plepėjo. Szitie klausinėjo inspektoriaus,

pridėdami nuo savęs yvairias smulkmenas. Tokia kalba paėjo iš klebonijos — o galima pastebėti, kad kuo pirmiau iš ten prasidėjo.

Sakai kanauninke, kad inspektorius sakė, juog asz jam pasakiau apie paskalą (gandą) buk esąs knygynas ir socialistų draugystė. Tegul bus ir teip. Kadagi negaliu priesz kvailą žingeidumą atidengti paslapczyų, — prisiimu tą ant savęs, tegul puola ant manęs. Gal bus tai iszeiga, gal ir kuningui kanauninkui ką sakytu, bet asz nesutiksiu (jo laiszkę paraszta lotyniszka: dato nonconcesso), kad teip buvo,—kur darodymas, kad asz apskundžiau p. L. Inspektorius jam aiszkia sakė, juog apie jį nieko negirdėjo, ir kiti sakė tą patį. Butinai jam norisi darodyti, kad asz jį apskundžiau. Kada manęs užklausė urėdiszka (officialiszka), ką misliju apie L., apie knygas, kurias duoda mokintiniams, — kada jau jis pats iš to viso išsispaviedojo inspektoriui, — atsakiau, juog nieko nežinau ir apie nieką mano sąžyne nedaleidžia man spėti ant jo. „Kaip drisai persergėti?“ 1) 4) „Nes esu kunigu“ 2) 4) Iszkur žinai? 1) — „Tai mano darbas“ 1) 2). Ką nesa-kytu, bet asz nesutiksiu 3), juog iš mano burnos išėjo gandas (paskala) apie knygyną ir draugystę, sakau kun. kanauninkui ir kiekvienam, kas nori žinoti, juog nedaleisiu bedieviszkų ir socializkų ir papiktinancyų nekaltybę, kvailų, neturinczių jokios vertės knyguczių platininti tarp jaunuomenės. Juog nenurodydamas vardų visuomet per-

sergėsiu gimnazijos vyresnybę apie tą, kaip tik man bus tikrai žinoma. Turriu reikalus ne su policija ir žandarais, bet su pėdagogais (vaikų mokintojais, auklėtojais). Rupi jaunuomenė, kuri valdzios akise niekuomet nebus kalta už tą, ką jai pakisza. O jei kas įklius ir bus paszauktas į sudą, o jei kas teip, kaip p. L. pasinaudos iš mano persergėjimų, idant išsispaviedoti ir užtraukti ant savęs spėjimus — tai ne mano darbas. Niekinu apkalbas, jaunuomenę kurstyti, papiktinti nedaleisiu.“

Sztai ir visas jo laiszkas; perkratykime gana atydžiai jį visą.

Raszo tą laiszką klebonui ir tame pacziame prie jo laiszke vadina jį kvailiu, kaip ir kitus. Matyt iš karto, kad žmogus augsztai savę statantis.

Visur pastebėsime paslaptis, ant kurių jis remiasi, tai to negali pasakytie, tai kito negali išzaiszkintie.

Pradžioj' laiszko sulygina szitą visą istoriją su griuanczia Lenkija. Kas-gi ją griau-na pas mus? Ar katalikų bažnyczia! Turbut ne, nes kaipo kunigas negali į tą tikėti.

Gal lenkiszka dvasia ir klėrikalizmo pancziai? — Turbut, nes visi jo darbai nurodo, kad jis vardan jų veikė. Kaip bus nedekingi Sziaulių lenkomanai už tokį greitą žudimą lenkiszkos dvasios. Nevisi lenkiszka dvasiai paturėti vartoja tokius įrankius.

Rodzeviczius gyriasi, kad jis persergėjęs mokintinius. Czionai jis meluoja. Persergėjimų jis nedavė ir duoti negalėjo, nės jo aktas tikėjimo—sznipinėti, apskūsti ir vyresnybei praneszti, o ne mokintinius persergėti. Jis pats sau priesztarauja. O jeigu nieko ne rado pas mokintinius, tai tas darodo, kad nieko ne buvo, ir jeigu kas buvo, tai sukavo-

1) Kanauninkas užklausė per pietus.

2) atsako Rodzeviczius ant tų ir kitų.

3) Jo raszte: dato non concesso.

4) Mano pažymėta.

jo. Sako paskui, nieko negirdėjęs apie L. Betgi prisi-pažįsta, juog sznipinėjo, da-siklausinėjo isz patylų ir ant galo persergėjo. Jeigu nieko apie jį ne būtų girdėjęs, tai ne būtų apie jį praneszęs inspektoriui. Juokingas samprotavimas!

Inspektorius gavęs žinia nuo Rodzevicziaus tylėjo ir laukė dvi dieni, o jau nieko nesulaukęs pareikalavo skundo rasztu, bet R. iszsisuko, nės nieko pas L. nepeszęs negalėjo nei knygu pristatyti, nē jų vardų nurodyti. O kad inspektorius tebesėdi ant vietos, tai ir czia dyvų nėra. Sznipukas gali apskųsti vieną tik žmogų, o sakyti abiem pusėm negali. Asilai—tokie, kaip R. kiteip ne gali samprotauti.

Eikime prie galo. R. prižada visuomet sznipinėti ir apskųsti, nės jis yra kunigu. Myli, sako, jaunuomenę, kaip jis ją myli, aiskiu: nes žada skųsti ir prazudyti padavęs maskoliams į rankas. Gal kiti kunigai žiuri kiteip, gal skundimas nėra pagirtinu daiktu. O ką vyrai, puikų kunigą, vaikų mokintoją, mums atsiuntė?!

(Pabaiga bus.)

Isz Prusu Lietuvos.

Parodos reikalai czion ne labai randa pritarejū, bet apmislyjant kaip mažai dar dirbta dėlei Prusų Lietuvos, daugiau negalima ir tikėtis. Pinigų tuom tarpu nieks nepaaukavo, bet ir nebuvo teip labai kam apie tai rupintis arba paraginti prie tokių aukų. Tie, kurie vadovauja, ir teip jau turi per daug darbo ir rupesnių, o kiti apie tai visai nesirupina, tai teip ir liekasi. Kiteip būtų, jeigu kaip Amerikoje būtų galima dirbti per aukų rinkėjus. Czion yra visai mažas skaitlius ir vos tik keli žmonės apie parodą rupinasi ir dirba. Dar daug reik

dirbti, iki atsiėksim tai, kad su kitais lietuviais galėtumėm sulyginti buti. Yra ir tokių, kurie mandrauja ir giriasi, kad lietuviai jau pabudę, jau augsztai pakilę, bet koks tasai yra kilimas, parodo aiskiai surinkimas mūsų literatūros. Knygų turime 157 egz. ir tai viskas. Tarp tųjų yra tiktai apie 40 egz. nedvasiszku. 117 egz. yra vien dvasiszkos ir kur žmonės pakilo skaitydami vien dvasiszkas knygas? O dar tųjų nedvasiszku yra skaitlius didei niekingų knygelii. Tai galiausiai visai mažai lieka geresnių.

Katalogas yra suraszytas, bet tuom tarpu vargu bus galima jį atspausti kasztais Prusų lietuvių. Yra, tiesa, czion eilė draugyszčių, bet jos parodos klausimą dar neapsvarstė, ir nežine ar apsvartys. Tulogyvena jau szaunei metų, sztai „Byrutė“ szjmet szventė net 15 metines sukaktuves, bet ant jos teipgi nėra ką tikėtis. Vienok katalogą pradėdam spausdinti nežiurint ar mokės kas ar ne. Jeigu negalima bus mokėti už spaudinimą, tai p. Jankus prižada atlikti darbą dovanai savo spaustuvėje. Spausdinsime katalogą su lotyniszkomis literoms, nenorime daryti skirtumo dėlei tų priezasczių. Czion, berods, visi pratę skaityti vokiszkas literas, bet ar vis mes teip gyvensim tolyn? Kaip maskoliai kad bruka savo literas, teip ir czion daro vokiecziai. Jų mie-ris buvo gerai apsvartytas dėl suvokiecziaavimo. Dabar raszyme dar berods vartoja lotyniszkas literas, bet vietomis pradeda su vokiszkomis raszyti, ir vis labiau gramzdina vilnyse germanizacijos.

Tuli berods mus katalogą dėlei lotyniszku literų neskaitytys, bet jie gal neskaitytų nei su vokiszkomis, nes yra tai žmonės, kurie prieszinasi kiekvienam tolynžengimui. Kas link jaunųjų ir viduramžyje

esanczių, tai visi pažįsta lotyniszkas literas, tiek jau iszmo-kina mūsų pradinėse mokylose. Atsiranda teipgi kur ne kur žmonių, kurie piktinasi dėlei to, kad raszyme lotyniszkos literos o spaudoje vokiszkos. Jeigu ateitėje bus daugiau darbininkų mūsų tėvy-nėje, tai su laiku ir mūsų krasztas galės pasikelti isz miego.

Dėlei parodos reikalų num. 21 „Naujos Liet. Ceit.“ tiktai pirmas atsiszaukė apie parodą. Nusitikime kad ateitėje, nors jau ir teip sakant atlikti dėl parodos darbai, bus galima daugiau iszszaiszkinti žmonėms. Dabar buvo didei trumpas laikas, ir viskas ėjo labai greitai. be didelio apmisljimo. Prieg tam nebuvo laikraszcziuose rasztų nei nuo paczių vadovų.

M. Zaunirutė.

Isz Paryžiaus.

Szis visasvietinis sostapilis isz priezasties sziomietinės parodos pabaigoje szio amžiaus stengiasi ir patraukti ant savęs atydą visų svetimtauczių, kaip tai darė gal laike savo revoliucijų ir komunos. Visos vieszpattytės ir daugelis isz yvairių tautų stato ant krasztos Sekvanos savotiszkus rumus, rengia savo ypatingus skyrius, kad priesz akis viso svieto ap-reikszi savo buseną, savo dartinį padėjimą ar savo pra-eigą. Mūsų tauta ir nenori pasilikti užpakalyje visų kitų ir, kaipo tokia, užsimanė czion pasirodyti, žinoma, ne placziuose rumuose Maskolijos skyriaus, Maskolijos, kuri mūsų tautą nor visai panaikinti, bet atskyrioj' vietoj', etnografiszkame muzejuje Trocadero, tiesa kaimynuojancziam su maskoliszkais „budinkais“.—Kiek tėmyjau, vieta liko gautai puiki ir pilnai pritinkanti mūsų parodai. Vietos sutalpinimui mūsų parodos daiktų bus visai gana ir manyti apie

platesnę vietą, neveizdint jau ant didesnių iszleidimų, negerai ir dėlto, juog gali pritrukti paczių parodos daiktų pripildymui. Galima pridėti dar, juog vieta aplankymui yra ir paranki, nės per mūsų skyrių reikia keliauti einantį muzėjų ir į kaimyniszkus skyrius — mūsų skyrius badys akis, o tame jug didelė svarba ant szios visasvietinės rinkos. Ant visos parodos nėra da nieko užbaigto ir matai tik triusiant tukstanczius darbininkų, kurie czion, kaip skruzdės juda. Maskolijos skyriuje dirba ir jos paczios atkviesti czion darbininkai, kaip daug kur gal ir kitur. Lietuviszkame skyriu-je ir gi tēplioja sienas lietuviszkos grinczios, kurioj' bus pastatyta szeszetas figurų tautiszkuosę parėduosę, figurų, iszreiszkianczzių kokią nors sceną isz lietuviszko gyvenimo. Rods, tai bus priėmimas pirszlio su jaunikiu, bet apie tai pilnesnės ir tikresnės žinios turbut jau apturėtos nuo žmonių, kurių žodis tame dalyke yra svaresnis, nēgu mano, pirmo lankytojo parodos. Užsiganėdinsiu pasakęs, juog darbas įsteigimo szios mūsų parodos yra tvirtai vedamas ir, man rodos, laikas jau pamesti tą laikraszczzių politikavimą, kuris liko prikergtas prie atlikimo czion darbo ant vietos: vieni tiki ar netiki vieniems, kiti kitiems. Negana to, pat-sai „prezidentas“ drįso apskelbti pravardes nekurių vyrų, kad, mat, parodyti savo teisybę...

Įsteigimas parodos—tai darbas ne bet kokis ir reikalauja daug triuso nuo visuomenės. Užmesti jį ant vienu beveik peczių, tai nors jie būtų milziszkiausi, negana, reikia kuoplacziausio dalyvavimo visuomenės. Pirmiausiai, žinoma, kaip vedimui karės, czion reikia pinigų, ir vel pinigų, ir vel pinigų. Bet tai dar negana. Sustatyti pilną katalogą, pa-

dalinus jį į skyrius, nors vien tik lietuviszkų knygų—tai darbas reikalauja ir žinovo ir daug triuso. Paskui, negalima užmirsėti ir tulos raszliavos apie Lietuvą, jos kalbą ir visą kultūrą, svetimose kalbose, kaip tai vokiszkoj, lenkiszkoj, prancuziszkoj ir t.t. Medega ezion begalo plati, ką galima numanyti nors isz knygų p. S. Baltromaiczio, bet surinkti ją darbas beveik ne galimas. O kur gi žemlapiai dabartinės Lietuvos, istoriszki ar etnografiszki? Ir tai tik viename skyriuje parodos raszliavos...

Kas link-gi etnografiszkojos skyriaus, kuris vienyja saavyje kulturiszką praeitį ir dabartį Lietuvos, tai ezion dirva netik neapdirbta, bet da ir visai nearta. Musų senobinius palikimus suglobė arba maskoliai, arba jie pateko į svetimus muzėjus — nė ginklų, nė ukiszkų rykų, nė padarų, nė savo pinigų mes neturime. Senobinės sermėgos ir tos retai kur teuzsiliko. Tautiszki parėdai netik senobiniai, apie ką nėra ką ir kalbėti, bet ir szios gadynės nuolat žūsta. Iszgauti juos ant parodos buvo gana sunku. Kas link atlikimo visokiariopo darbo Lietuvoje, tai žinoma didelių padarų ezion negalima atgabenti, bet butų gerai turėti nors visokias fotografijas, parodanczias, kaip lietuvis aria, pjauna, kulia, mala, abelnai, triusiasi ir linksminasi, bet tokių fotografijų nėra, o sziaudien jau jų nebe nuimsi. Szis bei tas, žinoma, ir ezia bus parodyta, bet tai toli nuo to, ką butų galima padaryti, jeigu musų visuomenė butų daug ką tame dalyke padarius. Delko jį tai nepadarė, nesūnku suprasti. Lietuvoje noksta tokia begalinė aibė visokių reikalų, sujungtų su musų politiszku ir tautiszku prispaudimu, jog manyti apie atlikimą tų nekaltų kulturiszkų darbu nėra visai kam.

Kas pajuto savo tautos padėjimą, tas skubinasi prie kito darbo, prie platinimo apszvietos ir žmonių pertikrinimo, juog jie neprivalo traukti svetimą jungą. Tai darbas, kuris kaitina labjaus szirdį jaunuolio ir apskrieja jam naujus jieszkinius ateitėje. Rinkti-gi visokius senovės palikimus, dėstyti juos į kruvą ir ženklinti su meile viską, kas sziaudien darosi, tai darbas butų didei gražus, jeigu jau kiti darbai butų atlikti, jeigu pati sziaudienyksztė busena ne butų teip karti, teip nežmoniszka keista. Augant mus tautiszkam judėjimui kas kart žinoma pradės atsirasti daugiau žmonių, kurie prie asztresnės kovos nėra ar tai palinkę, ar jau atszipe, ir todėl dėlei jų szis meilus rankiojimas gali likti didziai parankiu. Todėl reikia duoti progą jiems dirbti, atlikti szibrangų darbą dėl tautos. Buvo jau garsinta „Varpe“, juog isz pakliuvusių parodai daiktų galima pasinaudoti uždėjimui pamatų musų „Tautiszkiems muzėjui ir knygynui.“ Tai gražus užmanymas, ir įsteigimas jų butų svarbiausiu vaisiumi musų pasirodymo ant visaszvietinės parodos. Manyti apie tai, kad mes, ezion pasirodę, sugėdysime maskolį už jo žiaurų persekiojimą lietuviszkos tautos—tai bergždžias manymas, nes maskolių valdžia jau seniai savo gėdos yra netekus. Vienok-gi visokie svetimtaucziai, iszvydę mus per sekiojimus gal pagailistaus musų, o gal ir pasistebės, juog mes, teip budami skaitlingi, sulyginant dar teip mažai esame padarę. Kuoplaeziausias ir kuorimeziausias darbas, vaisiumi kurio galutinai privalo buti liuosybė musų tautos tai darbas, su kuriuomi privalome girtiesi priesz žmoniją, nepaisydami apie visokius kitus siekius.

Beržinėlis.

Paryžius 23 Kovo.

Politiszkos žinios

Amerika. Valstijoi Kentucky apeliacijos sudas pripažino demokratams tiesą ir vice-gubernatorius, užmusztojo Goebelio, tapo gubernatorium. Republikonų sutarimas nužudyti demokratiszką gubernatorių buvo isz kalno parengtas ir \$1600 užmokėta tam, kuris turėjo Goebelį nuszausti. Tasai galvažuda yra pabėgęs ir iki sziol nesurasta jokių pėdsakų.

Senatas užtvirtino kad nuo atvežamų pirkinių į Porto Rico per du metu butu imamas maitas. Geroji Amerikos valdžia nežiuri ant to, ar turės gyventojai isz ko mokėti ar ne, nors ir dabar jau tukstancziai žmonių kenczia badą. Gyventojai rods protestus kelia, bes jų nelaimė, kad neturi kanuolių paremimui tujų protestų.

Kuboje einasi visai maskoliszka. Santiagoje majoras Grinan sumetė į kalėjimą 5 redaktorius laikraszcio „El Cubano Libre“ ir paties laikraszcio iszleidimą užgynė. Tasai laikrasztis nusidėjo amerikonomams tiek, kad apskelbė jų paprastą vagystę.

Washingtono valdžios paleido isz urėdo W. Davis'ą (žinoma tasai atsiskakė) pagelbininką ministerio vidurinių reikalų, kuris užtarė burus ir nupeikė slaptąjį susivienijimą Anglijos su Amerika. Davis yra buvęs pietinėje Aprikoje ir visus prietikius Anglijos ir burų gerai pažįsta.

Pilipinuose karė eina savo keliu ir amerikoniszkai genarolai pareikalavo pastiprinimo, nes jų pajiegos per menkos užimtas vietas palaikyti ir kitas užimti. Lguna provincijoi, miestelyje Paeto, pilipiniečiai amerikonus suvarė į bažnyčią ir tik atėjus pagelbai iszliuosuoti tapo. Penkias myles nuo Manilos pilipiniečiai užpuolė ant amerikonų, kurie budami mažame skaitliuje negalėjo ant pilipiniečių užpul-

ti, bet turėjo bėgti. Patys amerikoniszki virsziniukai pripažįsta, kad pilipiniečiai paskutiniame laike pradėjo labiaus užpuldinėti ir visur jų pilna esant. — Gen. Otis sugrįžsz jau Amerikon; jo vietininku busęs gen. McArthur. Otis turįs protiszką ligą ir dėlto szaukiamas namon.

Pietinė Aprika. Burams vėl pasisekė sukirsti anglus. Pas Reddersburg per 30 mylių į pietus nuo Bloemfontein burai 10 anglų užmuszė, 33 sužeidė ir 550 sugavo. Tokiai nelaimėi isztikus, lordas Roberts pasiuntė gen. Gatacre iszliuosuoti sugautuosius, vienok tujų nei pėdsako neradęs sugrįžo atgal. Burai traukia į pietus, kad gaiszinti susineszimą Roberto su Kapstadt ir tuomi jį sulaikyti nuo traukimo į sziaurę ant Transvaaliaus link. Robertas tik Oranijoi yra netekęs 1100 arklių ir dėl tos stokos negal niekur pasikrutinti. Gen. Methuen turėjęs muszį į sziaurryczius nuo Kimberley pas Boshof, kur 7 burus užmuszęs, 8 sužeidęs ir 54 sugavęs. Tarp užmusztų esąs ir gen. Villebois de Mareuil, prancuzas; tarp sugautųjų didesnė dalis esanti teip gi prancuzų. Pas Karee Siding, kur burai atėmė 7 kanuoles ir 200 anglų sugavę, paskutinės žinios pranesza, kad atėmę net 11 kanuolių ir 389 anglus sugavę. Nuo Mafeking nieko naujo negirdėti apart burų paprasto bombardavojimo. Majoras Plumer užpuolė burus pas Ramathlebama ir tame tarpe apgultie jie norėjo persimuszti per apgulimo eiles, vienok burai abėjus atmuszė atgal. — Nuo Bullerio Nataliuje nieko negirdėti. — Oranijos prezidentas susirinkas seimui į Kroonstad, kalbėjo, kad abi kariaujančios respublikos esanczios dabar geresnėse sanlygose, negu pradzioje karės. Ateitė jų esanti rankose Maskolijos,

Prancuzijos ir Vokietijos, ir karė tuojaus pasibaigenti. Ant anglų užmanymo nugabenti sugautuosius burus ant salos St. Helena, tai burai už tai sugautuosius anglus varysę į giliausę Johanuesburgo kasyklas.

Belgija. Ant gelzkeldvario mieste Bruessel, 15 metų vyruks Sapido, blekiorius, paleido du szuviu ant Anglijos karaliuno, bet netropijo. Sapido susiginczijos su anarkistais isz dolerio, kad nuszausę karaliuną. Sapido prisipažino, kad noręjęs užmuszti vieną isz tų, kurie milijonus žmonių užmusza ir žudo. Jis norėjo atmokėti tik užpelnytą algą. Toks atsitikimas padarė nesmagų įspudį ant Anglijos, nes isz to butu pakilę tāsymaisi paszonėje.

Azija. Kinuose jau nuo seno laiko yra tautiszka partija, prie kurios priguli ir augsztų urėdninkų, kurios mieriu yra isznaikinti visus ateivius isz Europos. Provincijoi Chan-gai toji partija nužudė keletą misjonierių ir gresia kitiems. Amerikos, Vokietijos, Anglijos ir Prancuzijos pasuntiniai pareikalavo nuo Kinų valdžios laike 2 mėnesių isznaikinimo anos partijos, nes antraip paszauksę savo kariaunas.

Dalis darbu.

Greenwich, Conn. Czionai sustraikavo namų statytojai reikaludami 8 val. dienos, \$1,50 dienos algos ir iszmokesties kas subata. 250 italų su paroda vaiksycziojo po miestą ir geruoju prikalbinėjo neunijonistus teipgi straikuoti, o tiems nepaklausius, atėmė įrankius. Vienas kontraktierius ant straikierių vietos ketino parsigabenti 50 darbininkų isz New Haven, kurie jeigu atvyks, turės užgimti musztyne.

Westerly, R. I. Namų statytojai buvo sustraikavę reikaludami 9 valandų dienos darbo, pripažinimo unijos ir kelionės kasztų, jeigu darbo vieta yra per 2 myles nuo darbininko gyvenimo. Kontraktieriai iszpildė jų reikalavimą ir tiejie sugrįžo prie darbo. Priegtam kontraktus padarė ant 3 metų, kad abi pusės to neperžengs.

Pittsburg, Pa. Pittsburgo apskrityje sustraikavo 23,000 kalnakasių reikaludami pakėlimo algos 5 ct. ant tonos. Vienok straikas neilgai tęsis, kaip tikisi, ir bus greitai užbaigtas per tarpininkus tiesdarius.

Boston, Mass. Akmenų taszytojai rengiasi straikuoti reikaludami 8 valandų dienos darbo ir \$3,00 dieninės algos. Tuli darbdaviai jau iszpildė savo darbininkų reikalavimus.

Cleveland, Ohio. 300 blekiorių sustraikavo reikaludami pakėlimo algos nuo \$3 ant \$3,50 už dieną, o mokintiniams po \$2,25.

St. Louis, Mo. 2000 tepliorių namų ir 150 dailydžių sustraikavo reikaludami: pirmiejie \$3,00 dieninės algos, antriejie 45 ct. už valandą.

Irvin, Pa. Straikieriams reikalaujant 70 ct. už toną, kompanijos apsiima mokėti tik 65 ct. ir bene straikieriai sutiks ant to.

Fairmount, W. Va. Szitame apskrityje tapo pakeltos kalnakasiams algos ant 45 ct. už toną. Tokios algos nėra mokėta nuo pradžios užvedimo kasyklų.

New York. Visokie darbininkai prie namų statymo, miesto dalyje Bronx, sutarė reikalauti \$3,50 dienos algos, 8 val. darbo laiko ir kad subatomis nuo pietų butu paleidžiami nuo darbo be nutraukimo algos. 50 kontraktierių pasiraszė iszpildydami darbininkų reikalavimus.

Pittsburg, Pa. 15,000 darbininkų namų statytojų, reikalauja 8 val. dienos darbo laiko ir 33 ct. už valandą. Jeigu nuo 1 Gegužio darb-daviai neiszpildys jų reikalavimų, tai straikuosę.

Redding, Cal. Kasyklose Big Cave Iron Mountain tapo užgriautas iszėjimas dėl 10 kalnakasių, kurie badu numirė kasyklose.

Des Moines, Ia. Saylor Coal Co. atstatė 10 kalnakasių nuo darbo, už prisiraszymą prie unijos. Dėl tos priezasties turės kilti straikas.

Plymouth, Pa. Vietinėse kasyklose Kovo mėnesį iszdirbo: No. 11, 12 dienų; Washington, 12 d.; Parrish, 14 d.; Buttonwood, 17 d.; D.&H. No. 2, 13 d.; No. 6, 13 d.; Woodward, 12 d.; Avondale 12 dienų.

Porto Rico. San Juan mieste sustraikavo dokų darbininkai reikaludami didesnės algos. Isz kitur ateinanczius darbininkus straikieriai nedaleidžia prie darbo ir juos iszvaiko.

Pagal urėdiszką suskaitymą Pennsylvanijos valstijoi pereitą metų kasyklose tapė užmuszta 461 kalnakasys, o sužeista 980. Pagal skaitlių tautų, tai lenkų užmuszta 152 ir 259 sužeista; lietuvių 5 užmuszti ir 11 sužeista. Lietuviai daugelis lenkais bus pasidavę.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Gilbeton, Pa. Draugystė broliszkos pagelbos (kokio vardo? Red.) paaukavo ant lietuviszkos parodos Paryziuje \$5,00. Teipgi praėjusiuose metuose Gilbertone buvo užsidėjusi draugystė isz jaunuomenės kad negerti svaiginanczių gėrymų nors per gavėnę ir sudėję buvo po \$1,00 kaipo kaucijos, kuris gertu tai doleris baudos. Ant velykų turėjome pasilinksminimą ir isz tų

pinigų atliko \$1,50 kuriuos teipgi paskiriam ant parodos reikalų. Priegtam dar surinkau nuo pavienių geros valios tautieczių \$2,45 parodai ir 50 ct. kankintiniams. Taigi viso prisiuncziu \$8,95 parodai ir 50 ct. kankintiniams.

Aukų rinkėjas,
Mikas Sanda.

Hastings, Pa. Czionais prisiunczių aukas parodai \$2,80 ct. ir kankintiniams \$1,15 kurias surinkau nuo geros valios tautieczių (isz tų yra nutraukta 9 ct. už prisiuntimą.) Nie kam czionai apie tai nesirupinant, asz apsiėmiau ir mano žygis neliko dovanai.

J. Ranczalis.

Bridgeton, N. J. Nors szitame mieste yra mažai lietuvių, kurių bus į 18 viso, vienok prijausdami savo broliams tėvynėje, didelius vargus kenzcianczius nuo neprieteliaus caro, isz meilės savo brolių prisidedame ir mes su savo pinigėliu prie abelnų mūsų reikalų, tai yra parodos ir susmelpimo kankintinių. Parodai surinkome \$1,47 o kankintiniams \$1,69 ct., kuriuos prisiuncziame J. J. Paukszcziui.

Auku rinkėjai:
Jonas Gediminas,
Juozapas Knipas.

Indianapolis, Ind. Ne teip yra atszalę lietuviai Indianapoliso dėl tautiszko labo, kaip kartais pasirodo. Mat atsira-do vienas iszmingingas lietuvis, gerai suprantantis reikalą Paryziaus parodos ir pasikalbėję tarpe savęs nutarėm rinkti aukas ant to reikalo nuo savo tautieczių kurie noriai aukavo pagal savo iszgalę. Vienas lietuvis gyvendamas pas slovaką atėjo pas mus, tai ir jo papraszėm aukų; jis atsakė, kad jisai nevažiuosęs ant tos parodos ir jam nereikia nė aukų dėti. Mat kvailys nežino, kad su keleis centais tegali

vaziuoti tik strytkariu savo mieste. Pradėjus aiskint toliau jis pasakė, kad geriaus pragertie negu duoti ant kokių tautiszkų reikalų. Kuom jisai save statosi, tai nežine, tur but slovaku, nes angliszka negal nei žodžio isztart. Sakosi esąs neaklas, nes į Ameriką atvažiavęs turėjo gerą mokslą ir galvos į sienas nemušąs. Teko girdėti giriantės net kaip atvažiavęs isz Lietuvos, tai skaitęs maldų knygą, o dabar užnirsęs ir tą pačią. Tasai iszgama yra Jonas Szaputis. Vienok geri lietuviai nežiurėjo ant klinčių o davė su noru pasirodydami kietiems lietuviams, kad turime meilę tėvynės savo. Viena moteriszkė lietuvė czion yra o ir ta aukavo su noru ant tėvynės labo. Taigi garbė mumis broliai indianapoliečiai, neklausykim to iszgamos, tegul anas sau žinosi, nes dėl vienos kregždės pavasaris vis bus, ir tegul anas bus paniekintas nuo visų lietuvių, mylinečių savo tėvynę. Musų geros valios tautiečiai paaukavo parodos reikalams \$3,60, ką prisiuncziam parodos kasieriui.

A. Szeibutas.

Pittston, Pa. Balandžio 1 dieną susitvėrė laisva pagelbinė draugystė blaivystės pavardu „Žvaigždė Liuosybės“. Mieriai szitos draugystės yra: 1. Negert svaiginanczių gėrimų po bausme \$5,00 ir nusto jimo pagelbos per 6 mėnesius. 2. Pagelba ligose tokia, kaip ir visose draugystėse. Pasimirus draugui bus imama isz kasos \$50,00 ant palaidojimo ir kiekvienas sanarys sudės po \$1,00 posmertinės. 3. Vaikai jaunų metu gal priguletie prie draugystės ant pusės pagelbos mokėdami po 25 ct. mėnesinės. 4. Draugystė įrengs savo knygyną. Ant pradžios prie draugystės prisiraszė 15 sanarių; toliaus, tikimės, sanariai szauniai pasidaugins. Įsira-

szimo mokestis yra \$1,00, mėnesinės—gi 50 ct. Kiekvienas naujas sanarys mokės ant knygyno po 25ct. o paskui po 5ct. kas mėnesis, kol draugystė gyvuos. Knygyno mums už vis labiausiai reikia ir tikimės po kelių mėnesių jau įsitaisytie. Apart visko musų draugystė szelps ir tautiszkus reikalus pagal iszgalę.

Pas mus jau yra blaivystės draugystė nuo senei, prie kurios priguli per 100 sanarių, ir rodos butų užtekę tos vienos. Bet dovanos mums už sutvėrimą antrosios, kadangi pirmosios įstatai yra aprubežiuoti, ją visame cenzuruoja kunigas. Musų—gi naujoji draugystė blaivystės yra laisva ir jos necenzurnos niekas. Prie musų draugystės galės visi priguletie ir į sanarių sauzinės reikalus niekas nesikisz. Taigi ji bus visiems tinkanti. Delto užpraszome visus brolius lietuvius ateiti ir prisiraszytie prie musų draugystės, kol įsiraszymas kasztuoja tik \$1,00, nes paskiaus įsiraszymas bus pagal metus apmokamas. Blaivystės draugystės mumis yra reikalingiausios, kurios nupratinu musų brolius nuo gėrymo tų nuodyjanczių žmones gėrymų, nuo kurių nustoja turto, sveikatos, proto ir garbės žmogaus. Budami blaivais ir skaitydami visokius rasztus apszviesime savo protą, suczėdysim turtą ir sveikatą, busime paguodoti kaip žmonės.—Virszininkais tapė iszrinkti:

Prezidentu—S. Kunauckas,
Sekretor.—Br. Skalandziunas,
Kasierium—A. Szalaszeviczius.

Newark, N. J. Sujudus lietuviams kitų miestų, nevarkiečiai nenori liktis paskui ir dirba kiek jų spēkos daleidžia. Viena isz svarbiausių draugystė Dr. V. Kudirkos, kurio tai milžino gyventa pabaigoje devyniolikto amžiaus, bet jo

dvasė ir darbai lietuvių tautoje gyvens per amžius. Giesm. Draugystė Dr. V. Kudirkos 1 d. Balandžio nutarė ant dainavimo atsivesti ir merginas, idant ir anos mokintusi savo tautos dainas ir meliodyjas. Tas labai pasekmingai įvyko, nes lietuvaits pasirodė neteipsilpnomis ant dvasės, kaipo tikėjome. Czionai augusios daug geriaus supranta lietuvių reikalus, negu atvykusios isz Lietuvos. Taigi tėvynėje gyvenant nepažįsta jos reikalų! Rods ne stoka yra ir czionais tokių, bet ant jų negalima paisytie. Tulos lietuvės o ir lietuviai užpuola ant musų draugystės sakydami, buk tik be dieviai gali dainuoti gavėnios laike, o ne katalikai. Mums dainuoti pagal jų saumonę tai yra nuodėmė, bet jiems prisigerus voliotis, tai nėra nuodėmės. Keistas iszmanymas. P. Szesztokas užmanė, kad vietinė moterių draugystė „Grażina“ keltu puotą 12 d. Gegužio, dėlko nutarėme pagerbimui moterių padaryti joms dovaną atspaudinant visų, prie draugystės prigulinečių, vardus, o vardą „Grażina“ paauksintie, įdėtie į rėmus ir padovanotie moterių draugystei puotos laike, baigiant prakalbas. Musų draugystė dabar turi 18 draugų, bet ateitėje, mislyjam prisidės daugiau.

K. Rutkauckas.

Westville, Ill. Szio miestelio lietuviai subruzdzo kaip kad vabalelei pavasario laike ir pradėjo organizuotis į draugystės, ant paveizdos prie T. M. D. Kuopa gyvuoja dar tik nuo 1 dienos Sausio szių metų, o jau skaitome sanarių arti szeszių deszimtų ir vis dar nauji prisiraszo. Pagal mano nuomonę, tai mes jau pralenkėme daugelį senesnių ir didesnių lietuviszkų kolonijų, kuriose kelis kartus daugiau lietuvių gyvena negu Westvilleje. Dabar musų T. M.

D. kuopa parengia ant 16 dienos Balandžio balių su prakalboms ir tautiszkoms dainomis, nuo kurio uždarbį padalinsime ant keturių dalių: 1. ant labo T. M. D.; 2. ant Paryžiaus parodos; 3. ant paszelpos kankintinių ir 4. szioji paskutinė dalis pasiliks kuopos kasoje. Todėl vertėtu ir kitų miestų lietuviams darytie kokias norint progas, idant galėtume bent kiek daugiau suszelptie musų tautiszkus reikalus. Matome kad truksta pinigų ant parodos, taigi rupinkimės, kad įvyktu, kad pradėjus nereiktu sustotie. Žinote kad tai daug pinigų kasztuos, o jei mes neprisidėsime tai kas bus isz viso pradėto darbo? Arba vėl pažiurėkime į mus brolius kankintinius, kurie balsu szaukia, kad mes gelbėtume. Taigi nepraleiskime pro ausis jų balso, norint jau esame karta ir aukavę ant tautiszkų reikalų; bet asz mislyju, kad dar yra daug neaukavusių. O prie tokių reikalų prisidėtie ir szelptie juos, yra pareiga musų kiekvieno.

V. S. K.

Delray, Mich. Draugystė Dr-o J. Szliupo, laikė savo ketvirtinį susirinkimą, ant kurio buvo nutarta ant paduoto užmanymo per S. Valacką, kad musų draugystės koznas sanarys mokėtu po 5 ct. kas mėnesis ant tautiszkų reikalų.

Reikale „T. M. Draugystės“ musų kuopa nutarė, jogiai įstatai turi buti atspausdinti skyriumi ir knyga, jeigu yra atsakanti, turi but duota spaudon kuomi greicziausiai.

Draugystės Sekr.

K. Gediminas.

Pittston, Pa. Ant pirmo persipraszau guodotinių skaitytojų, kad su savo rasztu, gal tuliems, padarysiu nuobodžių pasaką, bet ėmę kantrybės tik perskaitykit su atyda szitą straipsnelį. „Lietuvos“ 12tam

num. patilpo atszaukimas Blai-vystės Draugystės iš Pittsto-no, kurio gal daugelis visai ne suprato. Tas atszaukimas, kaip tai matėt iš „Lietuvos“ 1-mo ir 7-to num., buk tuose dviejuose num. tilpę rasztai p. Kalnakasio ir Pittstoniečio užgavo mūsų kunigo szlovę, tapę paduotas jos atitaisymui. Tasai užgavimas mūsų kunigo garbės puolė ant nužiurėtų ypatų iš Draugystės Blai-vystės, ir už ką? Ogi, buk tie jie be žinios visų draugų parengė iszkilmingas prakalbas gimimo sukaktuvių mūsų garbaus Simano Daukanto. Matote tie jie nevidonai sukviētē kalbėtojus nepatinkamus netik bažnyčiai bet ir mūsų kunigui. Tvoi po prakalbų, mūsų kunigas iš sakyklos pradėjo visai barti užmanytojus ir dar įsakė juos iszmest iš draugystės, o jeigu jie norėtų ant toliaus pasiliktie draugystėje, tai turi ateitie ir persipraszyti jo, buk jam yra nusidėję, ir prizadėt, kad toliaus nedarys teip; ir nuo tokių, kaip Mikolainis ir Szliupas lenktusi iš tolo. Vienok ne teip stojosi kaip kunigas norėjo; draugai visi pasiliko draugystėje ir po sziai dienai, o ant perpraszyimo ir teisinimosi priesz kunigą visai nėjo, nes ne buvo už ką priesz jį teisintis. Nors buvo ir su lojeriu pradėjęs gązdint, vienok ir tas vėju nuėjo. Buvo paraszęs Susivienyjimo vyriausybei, kad iszmestu blai-vininkus iš Sus., bet ir tas liko vėju. Teip nepergalėdamas, iszsimanė naują budą mūsų kunigas ant draugystės. Atsisakė nuo užsakymo dr. susirinkimų ir davimo prisiekos, ką ir padarė; neužsakė susirinkimų, ir apie 14 draugų naujai prisirasziusių dar be prisiekos, jau ne prisiekdino. Ne galėdami kiteip ką nuveikti, pasigarsinome patys per save susirinkimą ir suėję 11-tą dieną Kovo pradėjome svarstyt ką veiksime ateitėje. Kiteip

negalima buvo nieko nuveikt, kaip tiktai iszrenkant pasiuntinus siųst pas kunigą klausti ko jis nuo mus reikalauja? Nors buvome pirmiaus dar jį szaukę ant susirinkimo, tai visai neatėjo; pasakė: „ką asz ten veiksiu; paskui sakys kad asz atėjau blaivininkų persipraszyt.“ Sugrižę pasiuntiniai nuo kunigo pasakė teip: „kunigas reikalauja praszalinti 8 draugus iš draugystės paduodams tokių vardus ir pravardes, kurie buk tai dirba daugiause dėl jo neszlovės. Gavus draugystei tokia žine, vieną nuo kunigo, antrą nuo tos 14 draugų troksztanczių prisiekos, turėjo iszpildyt kunigo įsaky-mą, patalpinant atszaukimą 12 num. „Lietuvos“, nors ant tokio atszaukimo ne vienbalsiai buvo nutarta. Kaip tik kunigas gavo žinę, kad ant susirinkimo jau nutarta tapė atszaukt ateinanciam „Lietuvos“ num. tuojaus prisiekdino su linksmumu ir padrutino prizadą niekad neapleist draugystės, prisaikinant draugus ir užsakant susirinkimus, ir dar prizadėjo atszaukt iszmetimą tų 8 draugų iš draugystės, kuriuos ne tik ką norėjo iszmest bet dar buvo daugelį iszszaukęs, kaip kunigų papras-ta, bedieveis ir szliupineis. Tankiai tie žodžiai yra vartojami kunigų, bet gi asz norėčiau žinotie kas tai yra bedievis arba szliupinis? Man teip nurodo: jogiai tie yra bedieviai, kurie skaito kokį geresnį laikrasztį ir reikalauja teisybės, nekliudydami tikėjimo, tokie man rodos, yra praminti bedieviais? Jeigu laikraszcziai žmogų padaro bedieviu, tai mūsų kunigas to ir ginasi; vieną kartą pasakė, jogiai jam lietuviszki laikraszcziai neverti yra ne į tupyklą nusineszt. Kodėl teip? Jau kad kunigo galva ir nenumano apie gerą arba negiarą rasztą, tai kągi toji slepiama vieta gali numanyt apie kokius ten

rasztus? Toliaus kunigas iszvadino Dr. Szliupą ir mūsų kelis niekszais ir kitokeis, ir dėlko? Argi Dr. Szliupas yra toks baisus kaip kunigas pasakoji? Daugelis jį jau nuo senai pažįsta ir žino, jogiai jis niekam nieko blogo nėra padaręs. Ar jis iš savo darbų nėra vertesnis didesnės garbės už tuos, kurie jį niekina? Asz iš savo pusės velyčiau kad tik daug tokių Szliupų rastusi. Kokią kunigas turėjo tiesą vadintie tuos draugus niekszais ir maisztininkais, katrie tą draugystę užmanė ir pastatė ant tvirto pamato? Tuos, kurie tiek nukentė nuo karczemininkų ir palaidunų, tų, kurie drabstė purvais ant mūsų ir visų, kas kuomi galėjo? Trumpai sakant, neturėjom vietos kur prisiglausti, pakol draugystė pradėjo tarpt bei drutintis. Karcziamninkai matydami kad nieko jau neįstengs padaryt blogo draugystei, tada perstojo. Buvom liuosais tūlą laiką. Paskiaus, kada drašiai agitavodami, užgynus kunigui pobažnytinę salę, parengė iszkilmingas prakalbas sukaktivėms gimimo S. Daukanto, ir užprasžem be skiriau kalbėtojus, iš kurių vienas nepatiko ne draugam, tik mūsų kunigui. Na, ir vėl mums nėra vietos. Kunigas gundo draugus kad mus iš draugystės iszmest, važina visokiais nebutais vardais, szaukia per pamokslą. Prisiklausę žmonės kunigo gundymų ir vėl puolė ant mūsų, kaip mesz ma ant dumų, terszdami mūsų garbę. Tikrai pripažįstu, kad nekurie apart garbės dar ir skriaudą apturėjom, kad sunku but czion ir apraszyti. Ir kas kaltas už tą skriaudą, ir kas ją atlygins? Kunigo gera įtekmė, vieno žodžio gana isz girstie žmogui, kad toks ir toks bedievis, szliupinis, tokiam nereik kaltybės atlygintie ir dar galima tokiam daryt visokias skriaudas. Bet ku-

nigui ir liepiant skriaudas atlygint, žmogus neteip greit paklausys, arba iszpildys, nors ir prizadės.

Geriaus mūsų kunigelis padarytu kad tarpe žmonių platinu vienybę bei meilę o ne juos skirstytu į visokias partijas. Platinant blai-vystę, gal žmogus geriaus paklausytu kunigo ir pamestų girtuoklystę. Tada geriau galėtume pasikelt moksle ir apszvietoje. Jug aiskiai matyt kad mūsų miestelio lietuviai suprato vertę blai-vystės, kad tik būtų kam geriaus paaiszkint apie tai, nes jau susiorganizavo ir antra draugystė blai-vystės. Tverkim draugystės blai-vystės, raszykimės ir prigulėkime prie jų kuomidaugiausiai o su sveiku protu galėsime isz tolo prasilenkti visų mūsų prieszų ir stabdytojų; suprasime tada kuom mes esame; nustosime tada gelbėję žydus, vokieczius ir airius, nes jau gana jiems pridirbom, pralobinom. Atidarykim savo akis ir pažvelgkime kaip mes esame suvařgę ant dvasės ir turto. Pralėdžiam metus po metų, ir vis tikimės geresnės ateitės; pralėdę vienus metus tikimės, kad ateinanti bus geresni, bet jeigu teip visada darysim, tai praleisime ir tukstantį metų, o gero vis nesulauksime. Tik isz savo kruvinų ir sutinusių delnų džiaugsmą turėsime. Mūsų tos suputusiss rankos iszdirbo požeminę anglį, nutiesė nesumieruotus geležinkelius ir sukrovė nesuskaitomus turtus, ir klausiu tų savo kruvinų rankų, ką-gi jos dėl savės gero padarė? Gal tik tuos nudus prineszė prie mūsų burnos, alų ir degtine, kurių žmogus paragavęs stoja toks galinczius, jogiai ne kartą savo brolio kraują pralieja. Užmirszta, kad jo mylima pati laukia su mažais vaikeleis, ir ką sulaukia? Pareina jų tėvelis girtas, jieszko priekabių, musza paczią ir vaikus gązdi-

na rėkdamas kaip lutas. Jam iszrodo, kad jisai puikiauses ir turtingiauses kaip prisigėręs yra, ir ant rytojaus gėdisi tų, su kuriais reik atsiligint, lenkiasi tų, kuriems yra kaltas, arba skundžiasi ant prastų laikų. Brangus broliai! nebijotume nė prastų laikų, nė bedarbės, kad mokėtumėm savo kruviną grasį czėdyti. O tą galime padaryti tik tada, kada mes busime blaivus, kada žydės tarpe mūsų vienybė ir meilė, nekriksztysim vienas antro nebutais vardais, bet kur stosim, ten darbą atliksim. Tada mūsų brangi tėvynė Lietuva džiaugsis isz savo sunų, nes galėsime ir ją suszelpti, suraminsim savo brolius Siberijos tyruose vargus vargstančius ir praszancius pagelbos, tada atjausim tikrą meilę brolystės szirdyse savo ir tada nepelnis isz mūsų tamsus murai kalėjimų ir sudų.

Blaivininkas.

Philadelphia, Pa. Philadelphijos „Tėvynės Mylėtojų Dr.“ kuopa laikė savo susirinkimą pirmą Balandžio ir, ant brolio S. Masickio užmanymo, sąnariai sumetė sekanczias aukas dėl Lietuvos kankintinių:

A. Jocis	-50
K. Unikis	-50
A. A. Jocis	-50
S. Masickas	-25
S. Bairunas	-25
M. Andriunas	-25
J. Butkus	-10

Podraug aukautojai nutarė, kad kasierius turi užstatyti kauciją, kuri turi buti pas prezidentą, kolei jam bus pinigai siųsti.

Augszcziau minėtos aukos yra pas „T. M. Dr.“ kuopos prezidentą.

A. A. Jocis,

Phila. T. M. K. prezidentas.

Nuo redakcijos. Jau pirmaus esame pranesę, kaip daugelis ir aukautojų reikalavo, kad rinkimai kankintinių komiteto bus užbaigti iki 1 d.

Balandžio ir dėlto praėjusiame num. „Vienybės“ rinkimus užbaigėme ir apgarsinome komitetą. Rinkimai tęsėsi gana ilgai ir visi turėjo gana laiko tai apmisltyti ir paduoti savo nuomones ir kandidatus. Kada tapė garsinama pabaiga rinkimų, kilo reikalavimas kito prezidento. Forest City, Pa. lietuviai per „Bažnyczios Tarną“ stato net visą komitetą naują. Mes pasiremdami ant aukautojų reikalavimo, kurie aukas kankintiniams prisiuntė į mūsų rankas arba „Lietuvos“ redakciją, ir jų paduotus balsus, užbaigėme kankintinių komiteto rinkimus ir netalpiname daugiau balsų.

Kas link kaucijos kankintinių kasieriaus, tai mums iszveizi, tokia visai nereikalinga, nės esantieji pinigai negulės pas kasierių ir tuojaus bus iszsiųsti kankintiniams. Ant iszrinkto komiteto mes pilnai pasitikime, kad jis savo užduotę atliks kuomi geriausiai ir dėlto rodyjame tik aukauti kuomi daugiausiai aukų.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Įėjimai:

Pagal „Vienybės“ 11 num.	buvo \$239,19
A. Varaszkeviczia,	
Paterson, N. J.	-60
J. Samuolis,	
Wilkes-Barre, Pa.	-60
A. Paulekas, Athens, Ill.	-50
„Vienybė“ už knygas	1,68
Mahanoy City, Pa. kuopa	1,95
F. Mikolainis, Thorp, Wis.	-60
Cleveland, Ohio. kuopa	6—
Nashua, N. H.	11,40
Jonas Klimaviczia,	
Foxcroft, Me.	-60
Kaz. Klimaviczia „ „	-60
Minersville, Pa. kuopa	7,15
Westville, Ill.	9,45
Chicago, Ill.	1,90
Sykiu	\$282,22
Izmokėta	5,00
Lieka kasoj	\$277,22

Iszėjimai:

Markės ant knygelijų „Lenkai ir Lietuviai“ siustų sanariams	-67
Skryne, apipakavimas ir pasiuntimas knygu „Lenkai ir Lietuviai“ N. Olszinskui į Cleveland, Ohio.	1,50
Prezidentui p. M. Bridickui, Lost Creek, Pa. sugražinti ekspreso kasztai už knygelės „Lenkai ir Liet.“	-75
To paties orderio kasztai	-5
Markės ant laiszku	-15
P. Mikolainiui sugražinti kasztai iszsiuntinėjimo knygelijų „Orleano Mergele“ ir „Keistutis“	1,78
Kasztai sukolektavimo czekio Minersvillės kuopos	-10

Sykiu \$5,00

A. Olszewskis.

Maskolijon pinigus galima siusti per Money Order.

Suvienytos Valstijos padarė sutartį su Maskolija, kad nuo 1 Balandžio galima siuntinėti pinigus isz Amerikos Maskolijon per Money Order. Vienu orderiu negalima daugiau siųsti kaip \$100,00 (apie 194 rubl.) Už rublį Amerikos pacztas ims po 51½ ct., už persiuntimą nuo 10 ct. iki \$1,00 pagal daugumą siuncziamų pinigų. Vienok teip siųsti pinigų negalima į azijatizšką Maskoliją bei Finlandiją. Nuo dabar bus galima siųsti pinigų statei nuo savės be bankų tarpininkystės.

Inkirus berniukas

(Isz angliszko).

* * *

— Tėte, asz neseniai skaicziau laikrasztyje apie minią vagių kur ten vakarinėje Amerikoje, bet to kraszto gyventojai apsiginklavo ir sugaudė juos, iszszudė visus. Ar tai teisybė?..

— Žinoma... teisybė...

— Tokiu budu tie žmonės

padarė teisingai, ar ne?..

— Ten, kame nuolatiniai sudai da nėra įvesti, žmonės patys sudą padaro...

— Bet ant sąnarių tos galvažudžių kompanijos neturėjo pulti atsakymas už darbus jų draugystės ar-gi ne teip?..

— Žinoma, ne teip...

— O-gi tėtė man sakei, nors kompanija anglininkų plėszianti, tacziaus tėtės už tai neskaito už plėsziką. Jeigu dalininko tokios draugystės nereikia peikti už darbus visos draugystės, tai isz kokios priezasties gali peikti sąnarį žmogždžių kompanijos už tai, ką daro pati kompanija?..

— Ak tu užuokara galvos!.. Tu per daug mano mielas kalbi...

— Tėtė vieną kartą man sakei, kad didesnė pusė karalystės gali iszleisti įstatymus, kokius nori, ar tai teisybė...

— Teip, žinoma, kad gali...

— Na tai daleiskim, kad yra didesnė pusė žmonių visoje karalystėje, kurie visiszškai lygiai stato sąnarius draugystės su vagimis ir galvažudžiais kryžkelių, ar jie paėmę ginklus suszaudytų tėtę ir sąnarius draugystės, kaip antai tuos vagius vakarinėje Amerikoje?..

— Ot, atstok tu nuog mano galvos... Jau tu mane nuvarginai savo niekinga kalba...

II.

— Kas czia per rumas, antai tas didelis?.. — paklausė tėvo žingeidus berniukas, kada vaikszciojo nedėlioį po piet.

— Tai kalėjimas mano vaike.

— O kam jis, tėtė?..

— Tam, kad tupdyti ten piktus žmones... vagius ir į juos panaszius...

— O kas tai yr' tie vagys?..

— Vagis tai yra žmogus, kuris pasisavina svetimą daiktą...

— A, teip, dabar žinau, kad Baltrus Kopstas, įėjęs krautuvenpono Senkaus nusipirko keletą daiktų, o paskui užsi-

šiopsojus poui Senkui, įtraukė savo pintinėn daug kitų neapmokėtų daiktų, už tai jį pavadino vagim... Paskui įkiszo jį kalėjiman, ar teip tėtė?..

— Teip, mano mielas, teip... Visi kalbėjo, kad gerai su juo padaryta...

— Ne, tėtė, ne visi... Beje, girdejau, kaip vienas žmogus tvirtino, kad sudas turėjęs žinoti, juog pati nelaimingojo Baltriaus sirgusi, o jis tiek pinigų turėjęs, kiek užmokėjęs krautuvėje, juog Baltrus negalėjęs gauti darbo ir juog tie daiktai, kuriuos jis pavogęs, buvę tokie, kokių reikalavusi jo pati ir mažas kudikis. Teipogi kalbėjo tas žmogus, kad visus sąnarius to sudo reikėję už tai pakarti... Ar teisybė, kad tėtė buvai vienas iš tų sudzių?..

— Tas žmogus, kuris teip kalbėjo, aiskiai buvo koks nors socialistas arba jį panašzi žmogysta. Negalima paimti jausmo su tiesa.

— Man jis pasakojo toliaus, kad Baltriaus žmonai plyszusi szirdis ir kad ji per tai numirusi, kad dvi jo dukters nuėjusios piktu keliu, ir kad su kitais jo vaikais tas pats atsitiksia, nes niekas nenorįs jų prie darbo imti, kadan-gi jų tėvas esąs vagis... Tas pats žmogus pasakojo, kad Baltrus atsėdėjęs kalėjimą, butimai, palikęs ant visados piktadėju.

— Matai, mano vaike, sunkus nusidėjėlio kelias, o už nusidėjimus tėvų kenczia vaikai...

— O jeigu teip mama apsirgtų ir asz, o kiti mūsų namiskiai mirtu badu, tėtė-gi neturėtumei kiszeñiuje nė skatiko ir darbo negautumei, ką tėtė darytumei, jegu pasitaisytu pavogti duonos kepaluką, kurios kiteip negaletumei įgauti?..

— Asz padaryciau... Bet kam tu man užduodi tokius kvailius klausimus?..

— Nes man matosi, kad tėtė

nedoriau padarytumei, jeigu tada nepavogtumei duonos... Tai-gi, jeigu asz buciau buvęs vienas iš tų sudzių, tai Baltrus nesėdėtų dabar kalėjime, jo dukters tebebutų padorios mergaitės...

— Bet-gi vagystą reikia bausti...

— Tokiu budu žmogus butinai papildo vagystą, kuris ima pirkinį (tavorą) vertės dviejų dolerių, o moka tik vieną, ar teip?.. Ir tik tada, kada to dasileidžia, idant iszgelbėti nuo bado savo szejmyną?..

— Žinoma!..

(Pabaiga bus.)

Isz visur.

Amerikoniszkas misijonierius vidurinėje Aprikoje, vieszpatystėje Kongo, matęs pas žmogėdzius Zappazi 81 deszinių rankų baltveidzių žmonių, kurias anie taisėsi nusiųsti savo vyriausybei ant ženkle, kad nepaleidžia nei vieno baltveidzio nesuėdę jo, jeigu tik gal apgalėti.

Vokietijos kariszka valdzia užgynė apicierams ir visiems mažesniems urėdninkams apsi-vesti su lenkėmis, nes tokios moters paskui savo vyrus perdirbą ant lenkų.

Vokietijos policija pradėjo persekioti lenkus studentus kaip ir Maskolijoi. Daugelyje vietų iszkratė gimnazistų gyvenimus ir susekusi didelį tarp lenkų suokalbį kad suardyti Vokietiją.

Isz Rumunijos persikraustė 3000 žydų į mažąją Aziją, nes Rumunijos įstatymai jiems užgynė užsiimti bent kokiu amatu ir jų vaikams lankyti urėdiszkas mokyklas.

Dėlei Austrijos sostapilės, miesto Vienna, tapo įvelyta 20 milijonų dolerių įtaisymui vaudens traukimo, kuris busęs atvestas net isz Styrijos per 150 mylių.

Kievos gubernijoi vienas sztundistas sapne regėjęs Dievą, kuris liepęs jam paaukauti savo vaikus, kaip tai daręs Abraomas. Tėvas savo sapną papasakojo motinai ir toji liepė kuomi veikiausiai iszpildyti Dievo valę. Abudu iszsineszė laukan du vaiku ir giedodami papjovė. 17 metų sunų teip-gi norėjo papjauti Dievui ant garbės, bet tasai pradėjo rekti ir subėgę kaimynai atėmė. Senius Abraomus nugabeno Kievon į beprotnamį.

Skrybeliu

ir visokių moterims pasipuoszimų galima pagal norą pasirinkti naujame mano sztore.

Margaret Thomas (buvusi pacztorka) antros durys nuo kampo Gaylord ir West Main Str. Plymouth, Pa.

Balius su dainomis ir prakalboms.

T. M. Dr. kuopa parengia balių ant 16 dienos Balandzio, tai yra antrą dieną Velykų, ant kurio užpraszo visus lietuvius ir lietuvautes isz Westville, Ill. ir apielinkės. Ant baliaus bus puiki muzika, tautiszkos prakalbos ir dainos. Vienu žodziu: bus gražus pasilinksminimas. Svaiginanczių gėrymų ant baliaus ne bus.

Balius prasidės nuo pietų ir trauksis iki antrai valandai po pusiaunackzio, svetainėje brolių Varnagių ir Vaitkaus, Westville, Ill.

Nuoszirdziai užpraszo

Komitetas.

Susirinkimas.

Broliai naudokitės isz progos! 15 d. Balandzio (per velykas) antrą adyną po pietų, ant salės „Pithian Hall“, draugystė D. L. K. Algerdo laikys mėnesinį bei kvartalną susirinkimą. — Nauji kandidatai bus priimami į draugystę dar ant lengvų iszlygų įstojimo tik \$1,00.

Nepamirszkite vietos: ant 88 Main str. Torrington, Conn. *Draugystės Komitetas.*

Pajieszkojimai.

Andriaus ir Viktoro Vainorių, paeinanczių isz Kauno gub. pirma gyveno Londone (Anglijoi) paskui atvažiavo į Lowell, Mass.

Jeigu kas apie juodu žino, arba jie patys teiks is duoti žinę ant szio adreso:

V. Valentukonis,
112 N. Sherman Str.
Wilkes-Barre, Pa.

Antras metinis Balius!

Draugystė D. L. K. Gedemino kelia antrą metinį balių Subatoje 21 Balandzio 1900 m. svetaineje „CECILIA HALL“ (P. Schmidt, propr.) po num. 101 103 Grand str. BROOKLYN, N. Y. Balius prasidės 7 valandą vakare ir trauksis per visą naktį. Muzika bus lietuviszka po vadovyste dirigento p. Rinkevicziaus. Dėlto užpraszo vietinius, kaipo ir isz apielinkių, lietuvius ir lietuvautes pributi ant tojo gražaus pasilinksminimo.

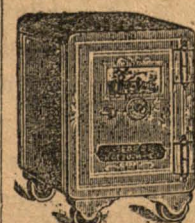
Nuolankiai užpraszo

Komitetas.

NEREIKE PININGŲ PRABA DOVANA! PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.

\$9.00 nusipirkete geriausią siuvamą masziną VICTOR su visais irankiais Gera siuti sunkius ir lengvus siuvinis. Gvarantuojame ant 20 metų. Turime 3 skyrus už visokią prekę. \$1.00 pirksi gražaus geriausą VICTOR PIANO Gvarantuojame ant 25 metų. Praba dovana! 34 skyrų, viekia prekę. \$120.00 pirksi pirmos klasos geriausą PIANO Parduodame visokius muzikaleskus instrumentus. Katalogą dovana! VICTOR MFG. CO. Dept. X. 17. 161-167 Plymouth Pl. CHICAGO, ILL.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$68.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$80.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ē

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

tankiņu gaisrū Fridrichštado paviēte, kaip sako „Spravočnaja knyga”, dēl išbandymo, ten padaryti naują taksaciją ir apsergėti trobēsius už ziamiausiąją vertę. Todēl apsergējimo vertē trobēsių, pagal normališkąją taksaciją apsergētų, pasiliko ta pati, o apsergētųjų pagal įpatingą taksaciją nupuolė ant 100 rublių vidutiniškai. — 1894 m. turtas draugystės išnešė 114,961 rubl. 28 kap. ir apsergētieji turėjo prēmijos mokėti 7 rubl. 42 kap. pro mille. Prēmija siubavo nuo 1890—95 m. tarp 4 rublių ir 10 rubl. 48 kap. Valdymas draugystės reikalavo kasmet tiktai 1800 rublių, kada-gi beveik visi darbai ten buvo atliekami per kitur apmokamus urėdninkus.

Apie tokią jau draugystę Vidziamyje truksta artesnių žinių už pastarus metus. „Spravočnoj knižkoje” Vidziamio statistikos komiteto už 1889 m. mes randame paduota, kad ten 1887 m. iš viso 71,555 trobēsių buvę apsergėta už 10,157, 882 rublių arba vidutiniškai už 142 rubl. kožnas. Seniaus vidutiniška apsergėjimo vertē toje draugystėje apsergētų namų išnešė tiktai trečdalį šitos sumos. Tāmet-gi valdzia draugystės matēsi ēsanti prinevalyta pažymiai pakylėti apsergėjimo vertę, — ir tai yra aišku, kada-gi apsergėjimo vertē iktuolaik jokiū budu nestovėjo prietikyje prie tikros vertės trobēsių burų. Reikia, mat, pripažinti, kad Baltijoje už 40—50 rublių tulose šalyse galima butu pastatyti jei bent pirtį, o kitur nei tos nepastatytum. Prēmija Vidziamio gubernijos apsergėjimo draugystėje išnešė aplink 3 rubl. 39 kap. pro mille. Turtas tos draugystės 1887 m. išnešė tiktai 27,749 rublių, o kaštai valdymo kasmet vidutiniškai išneša 800 rublių.

Iš to trumpo aprašymo galime matyti, kad apsergėjimas nuo ugnies tarpe Latvių yra išsiplėtojęs ir kad ateiteje dar labiaus išsiplėtos. Įpatingai mažos pasigelbėjimo nuo gaisro draugystės turi didelį darbo lauką prieš savę: nors jos ima mažesnę prēmiją negu didesės draugystės, tačiau jų kapitulai atnašiai persveria kapitolus didžiųjų draugysčių. Vidutiniška apsergėjimo vertē trobēsių, apsergētų savitarpinėje Kuršo apsergėjimo draugystėje ir savitarpinėje Vidziamio apsergėjimo draugystėje, rods yra didesnė, negu apsergētų pagalbos draugystėse, tačiau nereikia pamiršti tai, kad draugystėse netik savo trobēsius apsergėję yra mažieji uktvėriai, bet taip-gi dvarponiai. Trobēšiai dvarų be abejonės yra didesni negu trobēšiai burų ukės; todėl jie yra brangesni ir turi vidutinišką apsergėjimo vertę tose draugystėse apsergētų trobēsių. O pagalbos draugystėse tiktai mažieji uktvėriai yra apsergėję savo trobēsius. Juk peržiurint viršuj paduotas skaitlines reikia spręsti, kad pagalbos draugystės jokiū budu nepigiaus apsergsti negu didesės draugystės ir rizikos nesibaido, nors jos žinoma negali taip brangių apsergėjimų priimti, kaip kad didesnės draugystės. Tai-gi kaip pagalbos draugystės, taip didesnės apsergėjimo draugystės, kožna turi savo tinkamą vietą.

XXI.

Latviai atsizymeję darbais ant tautiškos dirvos.

1. D. G. Croons (1778—1838 m.)

Dionyzas Gottfryds Croons gimė Rygoje 1778 m., kur jo tėvas buvo pirkliu. Pabaigęs Rygos dumos mokslainę, jis rengėsi traukti į užrubežį dēl studijų, bet carui Povilui I uždraudus lankyti svetimziamius universitetus, jis pristojė už naminių mokintoją, iki 1802 m. jis galėjo įstoti į naujai įsteigtą Tērbatos universitetą, kur jis mokėsi thēologijos. Už kuningą jis buvo Lasdonėje (nuo 1805 m.), potam Madalienėje—Mengelėje (nuo 1811 m.) ir galiaus Lielvardėje (nuo 1825 m.), kur jis pasimirė 1838 m.

1830 m. jis smagiai perguldė Goethės „Swejneeks”, ir taip pat iš vokiškos kalbos „Weentuls! — Tahds gan neesmu”¹⁾. „Mazyne Latvių lit. Draugystės” randasi ir daugiaus jo raštų, kiti vėl randasi „Latweeschu draugu” išdavimuose, tai rašteliuose „Deewa wahrda mihlotajeem”, kurius leido į sviētą kn. H. Treu; ten randasi per Crooną visi Liuterio pamokslai perguldyti. Taip-gi jis perguldė Klopstock'o „Messias”²⁾. Jis mėgino rašyti vokiškai latvišką „wahrdrnizę”, bet myris sulaikė jį nuo užbaigimo to triuso. Taip pat tulą rankvedį mokslainėms jis buvo parašęs iki pusėi, ir kad sykį tą berašydamas pakilo nuo stalo atsiputėt, jis umai sukrito negyvas.

Apart to viso, jis yra parašęs: „Jauna gada deena. Masa kumedija”. — „Peesihmes pee Watsona tulkojuma is Donaleišcha dsejas: gads” — ir „Sweehta amata grahmata preekšč Lutera draudses mahzitajeem Kreewju walsti, Riga, 1834”. Už pastarojo veikalo surašymą, Croons 1836 m. tapė įkeltas į konsistorijos „padomneekus”.

Jo sunus C. G. G. Croons, Lielvardės ir Liel-Jumpravmūizės kuningas, taip-gi triusiasi ant literariškos dirvos.

2. Lundberg'is (1782—1858 m.)

Jokubas Florentinas Lundbergis, g. 17 d. spalij 1782 m. Rygoje, studiuvojo Tērbatoje, tapė kuningu 1806 m. Birzių ir Šallos draudzėje, o 1837 m. klebonu; 1856 m. jis tapė papuoštas aukso guodos kryžiumi, ir pasimirė 2 d. jaunio 1858 m. Lundbergis drauge su Hugenbergeriu buvo pirmi tarpe Latvių, kurie stengėsi supažindinti Latvius su geresniaisiais Vokietijos raštininkais, anų raštus perguldydami latviškai. Rods pradžia jau seniaus buvo padaryta per kitus, bet tai buvo gangreit pertaisymai, o ne perguldymai. Perguldyti yra sunkiaus negu perdirbti, ir todėl nedyvas, jeigu Lundbergiui šis-tas taip nenusisekė, kaip kad mes trokštumėme. Tačiau tuli jo raštai, įpačiai apisakos, buvo savo laiku daug skaitomi. Tarp svarbesnių jo raštų čion paminėsime šiuos:

- 1) „Latweeschu Awisėse” yra daug jo raštų su parašu L.
- 2) Dseesma nuo basnizas pulkstena, 1827.
- 3) Magazyne „der lett. lit. Gesellschaft” yra 7 apysakos bei vienas pamokymas, kaip reikia vardus iš kitų kalbų priimti į Latvių kalbą.

- 4) Zeems kur seltu taiša (vokiškai parašyta per Zscho-

1) Magaz. d. lett. lit. Gesellschaft, II. 1830.

2) Latw. lit. beedr, I. dal. 1. 1828 m.

kkę), 1830.

5) Ka Indrikis no Ohsolkalna pee Deewa atsihšchanas nahze (vokiškai per Schmidt'ą), 1834, 1846.

6) Runna pee jauna mahzitaja eewešchanas Dinaburgas draudse, 1835.

7) Peters jauns weentulis, 1836, 1839.

8) Į „Lihku spreddiki us behrehm laššami” yra jo 5 pamokslai patalpinti, 1839, 1844.

9) Dashadu wezzu un jaunu rakstu krahjums (dainos, pasakos, mįšliai, pamokymai, giesmelės ir apysakos), 1850.

10) Latweeschu lauschu drauge tilpo tuli rasztai su parašais: L.....g, ir 47.

Iš jo dainų čion privesime vieną:

Behrtuls un kakkis.

1. Zaur ugguns grehku saudeja
Nakts laika Behrtuls wišš,
Un azzu draugi behds' no ta,
Ir šuns bij' aisškrehjis.
Tik kakkis pee ta palikke
Eekšch wińńa škummibahm,
Un ūaudedams un peelihde
Pee ta ar waimanahm. —
2. „Ka? — teize Behrtuls — tu tik ween
„Ka draugs man nelaime?
„Man naw ne kas! — ak šuhru deen'! —
„Wehl maises kummošs te!
„Nahz, tewim pušši eedohšchu,
„Ko ašš'ras mehzeju!” —
„ „ To šenn — teiz kakkis — šaohdu!” ” —
Norihjis — aisbehg nu! —

3. Karolis Pridrikis Jokubas Hugenbergeris (1784—1860 m.)

Karolis Hugenbergeris iš tarpo vokiečių įima Latvių rašlavoje po G. F. Stenderio augščiausią vietą, jis prisidėjo prie padėjimo anai pamato, ir jo darbai pamenami bus, iki Latvių kalba ir tauta pastovės. Hugenbergeris apačioje savo paveiklo padėjo parašą: „Latviešu tautas draugs”. Jis Latviams pastojo geriausiuoju dainiumi, nors kilęs yra iš vokiečių kartos. „Jums ant labo ir garbės, draugai, Latviai” — taip jis pats sako — „esmi dumojęs ir dainavęs tokioje kalboje, kokią nuo jusų pačių esmi išmokęs. Taip kaip senasai Stenderis, Dieve vaišink jo dušią, kurį jus mylėjote ir supratote, už jus kalbėjo, taip ir aš stengiuosi jums mielas ir suprantamas kliuti. Tiesa yra, jusų kalba tampa daug syk beprotiškai laužoma ir kraipoma, bet kas ją gerai supranta, tas teiks ją esant meilinga, gražia, stipria ir visur derinčia; ir širdyje nirsite, kad nesuprantantieji aną peikia. Tegul Dievas jus laimina, kurie aną kalbate. Pasiliksiu vienval jusų ir jusų kalbos draugu”. Ne tik tai tuomi Hugenbergeris Latviams užsipelnė, bet dar įpačiai tuomi, kad taip sakant užėjęs ir pažinęs dainių Duensbergį senąjį su jo dainiškais gabumais nuo kučeriškų kazlų įvezdino į Latvių rašliavos daržą. Hugenbergerio velyjimas, tegul „Latviai pasiliktu bagoti gudrybe ir susipratime”, ilgainiui išsipildė.

Kurše, „Dievo ir duonos žiamelėje”, Kuldigos mieste gimė Karolis Hugenbergeris 24 d. kovo 1784 m., laikuose pastarojo Kuršo didponio Petro. Motyna mirė anksti, o tėvas

išėjo už kuningą į Landzės parapiją (draudžę). Čion, pakraščiuose Ventos upės, augo Karolis ir nesykį matė pavasarį ledus Ventoj besilaužiant, ir, lyg kad nuo Nyliaus Aigypte, vandenimis paplūstant aplinkinius laukus, per ką tiejie darėsi vaisingais. Tėvas atidavė jį į mokslinę į Rindės kuningo muižę, pačiame Kuršo šiaur-vakarių kampe, kur kuningavo Piltenės superintendantas Hillneris. Čion Karolis tapė prirengtas į universitetą, ir 1801 m. iškeliavo į Jėną. Savo prigyvenimus jis surašęs yra savo dienraštyje. Jėnoje Hugenbergeris rado daug jaunuomenės iš Kuršo, tarp tų buvo sunus Hillnerio ir Elverfeldtas, ir universitete užsirašė ant medicinos mokslų, nors veikia perėjo ant theologijos.

Artymais Jėnos yra Saksijos sostapylė Veimar; čion tuomet buvo Vokietijos dvasiško gyvenimo širdis; čion valdytieras Karolis Augustas sutraukė į kuopą Vokietijos dvasės milžinus, tarp kurių buvo Schilleris ir Goethė, o kurius Hugenbergeris gavo ypatingai pažinti, tuomi labiausiai kad Schilleris buvo professoriumi Jėnoje. Veimare Hugenbergeris matė ant scėnos „Messinos marčią („Die Braut von Messina), „Orleano Mergelę” („Johanna von Orleans”), ir nedyvai, kad Schillerio smarkiai sujudintas, Hugenbergeris vėliau išguldė ano „pulksteņa dzeesma” ir keletą kitų. Taip gi prof. Paulus turėjo ant jo tikėjimiškų jausmų išsidirbimo didelę įtekme. Su savo Kuršo draugais, „jautriu” Puzina, „doriu ir protingu” Paufleriu ir kitais, Hugenbergeris kartais pėsčias, kartais raitas apkeliavo Jėnos aplinkę, ir tokiu budu ištobulino savo pažintį žmonių ir gamtos grožybių.

Tuomi tarpu H-io tėvas buvo miręs. Motyna sunui rašė, kad jis grįžtu namon, kaipo kuningiško amato kandidatas. Tačiau umai kaipo kuningas vietos negavo, ir todėl turėjo pelnytiesi duoną kaipo naminis mokytojas per apvalus 10 metus. Prancuzų metuose, 1812 m., jam prisidėjo barono Korffo vaikus palydėti per Maskoliją į Kremenčugą; čion jis giliau susipažino su maskoliškąja kalba, taip kad vėliau įstengė išguldyti į latvišką kalbą Krylovo pasakaites ir Deržavino odą „Deews” į vokišką kalbą.

1814 m. Hugenbergeris ėmė kuningauti Arlavos ir Rojas draudžėje, kur žmonės buvo tamsūs ir prietarų pilni. Iš visų pusių Latviams nauja šviesa pradėjusi buvo aušti: juk 1818 m. baudžiavos tapė panaikintos. Rods patys Latviai nemokėjo dar apspręsti vertę tos atmainos. Su baime vienas kito klausė: „Ką dabar pradėsime, kur eisime, kad ponams daugiau nepriderėsime? Kas dabar apie mus rupinsis?” Kitur kilo net nesusipratimai, apskelbiant įstatymus apie lažų atkėlimą; tas atsitiko Arlavoje, kur žmonės sukilo prieš savo ponus ir antpuolė ant jų lobių, taip juog kareiviai turėjo buti partraukti dėl suvaldymo įnirtėlių. Pačiam Hugenbergeriui sekėsi išmintingu užsilaikymu nuramdyti žmonių sušizusį protą. Reikėjo mat žmonėms apšvietimo. Todėl kokia 61 bendrų iš Vidžiamio bei Kuršo augštesnės luomos susitelkė į kuopą ir 1824 m. įsteigė „Latvių draugų bendrybę”. Rods įsteigtojai tiekėsi Latvius suvokietinti, tačiau radosi jų tarpe ir tokie, kaip klebonas Brokhusen, kurie velyjo triustiesi dėl labo „mielųjų Latvių” ir su latviška kalba vesti Latvius į apšvietimą ir gerovę. Tą patį mierį turėjo Lestenės kuningas Watsons, įsteigdamas „Latviešu Avizes”, vyras, kurs

(Toliaus bus.)

W. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos
Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susinesziamus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigai.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigus priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Musų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1.50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Rupture or Umbilical Hernia; you get a comfort and ease of action you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt. Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue.
SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

ZINGEIDŲ IR AKIVA DĖL SVIETO.

Tikrai pirmutinė vienatinė gydykla ant uželdinimo plaukų ant praplikusių gal-
vų slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrutina yra duota užtikrinimas (gvarancije). Kožuas užsiganėdina, kur jau tukstancziam ypatų profesor. Brundza suteikė puikius szvelnius ir tankius plaukus, ką tai laimingi per laikraszczius ir laiszkus iszreiszke szirdingai padekavones. Vieta ofisu yra 145 GRAND ST. ir 996 BROADWAY, Brooklyn. Norinti gautie visą rodą su informacije per laiszkus adresavokit sziteip:

J. M. BRUNDA CO
Box 2361, NEW YORK, N.Y.

VISOKIŲ RELIGISZKŲ DAIKTŲ

kaipo tai: Razanczių, Szkaplierių lietuviszkų, visokių brostvių, maldų knygu lietuviszkų ir lenkiszku, teipgi ir visokių istoriszku knygu lietuviszkų ir lenkiszku; abrozų visų szventųjų ir tautiszku ir t. t. Gaunama pas:

J. Burman & Stepanavicziū
231 S. Roebing Str. BROOKLYN, N. Y.
(prie lietuviszkos bažnyczios.)

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

HOTELIS arba geriausia

užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szj bei tą dasižinoti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arieklių, ar cigarėlių skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką
18 N. Hancock st. WILKES-BARRE

ELASTIC GOODS AT HALF PRICE.

If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR ULCERED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send to us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for, return at our expense and we will refund your money.

**OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stocking, A to I, \$7.50; thigh leggings, C to I, \$6.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stocking, A to G, \$5.00; knee leggings, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stocking, A to E, \$3.00; garter leggings, C to E, \$2.00; anklet, A to C, \$2.00; abdominal belt, K to M, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, ONE-THIRD LESS. Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.25; 12 inches, \$2.50. Write for Surgery Catalogue.
SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.**

P. CH. SABAS

Geriausia užeiga dėl visų, o ir degtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliašos, taiposgi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksniau laiką.

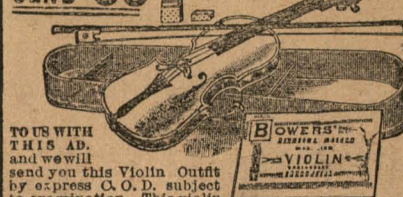
PARDŪEU LAIVAKORTES ant visokių kelių mariomis ko nū pigiausei. Siuncziu pinigūs į visas dalis svieto. Norintis kad jo pinin-
gai siuncziami įtevyne neprapultų ir kū greicziausei nueitu, tegul kreipe si po tokiu adres.::

P. Ch. Sabas
301 W. Centre street
SHENANDOAH, PA.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujusiają madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę.
Teipogi senus ant naujų perdirba. Visi pas savo Tautietį.

SEND 50 CENTS

TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a Genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purfling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$8.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splendid tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE IT at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charges, and the outfit is yours. With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after 7 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.) Chicago.** (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. Editor.)

ADRESAI

- CENTRALISZKŲ VIRSZINŲKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAUŽYSTĖS.
Prezidentas — M. Bridiekas
Bx 17 Lost Creek, Pa.
Sekretorius — M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn
Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill
Knygius — N. Olszinskas
Bx 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

DR. F. J. KALMERTEN.

Specijalistas chrouiszku ir nerviszku ligu.
Gydo visokias užsi-
senėjusias ligas kaipo
tai: Troszkulį, spaz-
mą, paralyžių, dusu-
lį, pavandenlavimą,
reumatizmą, skaudė-
jimą galvos, ausų,
akių, ir nosies, ligas
skilvio, gerklės, kru-
vinės, iszėjimą žarnų,
drugi, iszmėtymus
ant galvos ir akuros-
gumbą, sustojimą tē-
kėjimų, kraujo tekė-
jimą, mėnesinės tekė-
jimą, nevaisingumą,
skausmus po gimdymui, pullavimus, renas, atsiė-
rimus, ant kuno, rožę, žarnų ligas, skaudėjimą strū-
nų ir krutinės, plautį, nervų skaudėjimą, uždegimą
žarnų iszputimus, niežėjimą, uždegimą smevenų,
iszburkimą puslės ligas, vėžį, dieglį, akmens li-
gą, uždziuimą, nusilpnėjimą kojų, dziuovą, žarnų
ir inkstų ligas, karztlige, niežus, iszberimus,
kimelės, dedervines ir t. t.

GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

Jeigu sergi ir nustojes esi vilties iszgyti, kreip-
kis tujaus pas daktarą Kalmerteną ant rodos
Dr Kalmertenas iszgydė tukstanczius žmonius,
kurie ilgai sergo ir nū kitų daktarų negalėjo pas-
gelbėti ir iszsigydyti. Tie žmonės visur garšina
vardą D-ro Kalmerten'o, ir pažistamiems jį rody-
ja. Kreipkitės pas D-rą Kalmerteną tai jus isz-
gydys.

LIGAS UZSIKRECZIAMAS abejos lyties

(ar tai nū kitų gantas arba nū gimdytojų pašin-
czias) gydo pasekingai ir greitai. Neretais gė-
dytis, tikrai gydysis, nes neathojimas atveda pi-
ktas pasekmes ant ateities.
NORS LIGA BUTŲ NEISZGYDOMA, RA-
SZYK pas Dr. KALMERTEN, APRASZYK
GERAI SILPNUMA, PADUK LYTĮ (ar vyras
ar moteriszė), amžį, szvarumą ir temperamantą
ligonio, idėk į gromatą 3 centinę markę, paraszyk
savo pavardę ir adresą aiszskial, o gausi per laisz-
ką RODĄ DOVANAI ir tikrą nūmonę Daktaro
liga yra iszgydoma ar ne.

Novylyk, bet raszyk tujaus. Adresas:
DR F. J. KALMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

SHE WAS BLIND.
A blindness comes to me now and then. I have it now. It is queer—I can see your eyes but not your nose. I can't read because some of the letters are blurred; dark spots cover them; it is very uncomfortable.
I know all about it; it's **DYSPEPSIA**. Take one of these; it will cure you in ten minutes.
What is it?
A Ripans Tabule.

WANTED.—A case of bad health that R-I-P-A-N-S will not benefit. They banish pain and prolong life. One gives relief. Note the word R-I-P-A-N-S on the package and accept no substitute. R-I-P-A-N-S, 10 for 5 cents or twelve packets for 48 cents, may be had at any drug store. Ten samples and one thousand testimonials will be mailed to any address for 5 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No. 10 Spruce St., New York.